SAUNA, KAMERA JA ALEXANDER

Saunahulluus ei kysy kansallisuutta. Saksalainen valokuvaaja Alexander Lembke on intohimoisesti rakastunut saunaan. Hyvään saunaan. Alun perin hän tutustui sellaiseen Ruotsissa. Hyvä sauna pyyhki pois päivän rasitukset, miten raskaita ne sitten olivatkin. Suhde saunaan syveni Suomessa, kun Alex opetti valokuvausta Helsingissä ja Tampereella. Ennen pitkää hän löysi tiensä myös Rajaportille.

Teksti: Tiina Huuhtanen

Saksalainen joka keksi saunan

Mies ja kamera tulivat tutuksi Rajaportin saunan asiakkaille syksyllä 2011. Alex oli jo parin vuoden ajan ottanut tehtäväksensä tutkia suomalaisia saunoja ja suomalaista saunakulttuuria. Kameran kautta Alexin onnistui päästä lähelle saunan henkeä ja saunojia itseään, tutkia pehmeästi ja herkästi, lähestyä hissuksiin niin kuin ainakin löylyä kiukaalle luodessa. Alex arvelee, että hän saksalaisena, ulkopuolisena, näkee kenties suomalaisessa saunakulttuurissa piirteitä, joita me itse emme ehkä tiedosta. Mutta vieras, viileän rationaalisesti havainnoiva tutkija hän ei ole. Osalliseksi Alexin tekee hänen innostunut ja ihastunut antautumisensa saunan syliin.

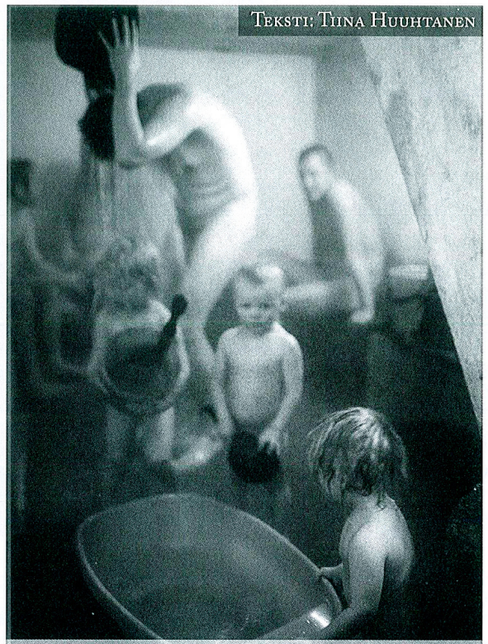

Kaikki sulassa sovussa, kuvaaja: Alexander Lembke
Näyttelykuva Rajaportilta

Tampereen vanhalla kirjastotalolla oli 5.-25.11.2012 näytteillä kuvia kolmesta Tampereen seudun saunasta. Valokuvien lisäksi näytteillä oli installaatioita, ääniä, videohaastatteluja ja esineitä. Alex pyysi Rajaportin asiakkaita kertomaan lapsuuden ensimmäisestä saunamuistosta, miettimään jotakin tärkeää tai tärkeintä saunakäyntiä, ja pohtimaan, mikä saunomisessa on itselle merkityksellisintä. Haastateltaville pulpahti äkisti muistoja kaukaa liikutukseen asti.

Sauna yksinkertaisuudessaan

–Suomalainen saunakulttuuri on todella rikas, ja olen huomannut että se kuuluu olennaisesti teidän omaan perinteeseenne, Alex ihastelee.

– Mutta kaikki muuttuu. Yleiset saunat ovat melkein hävinneet, kun ihmisillä on omat yksityiset saunansa. Joka kerta, kun käyn saunomassa, huomaan tuon uuden paikan erityisyyden sekä ainutlaatuisuuden, ja minuun iskee äkkiä halu tallentaa se ennen kuin sa tapaa muita, tutuksi tulleita ihmisiä, siellä jutellaan, jaetaan yhteinen tila, ollaan iholla. Eikä pienessä sähkösaunassa tavoita samanlaista löylyä. Tahtoisin kuvillani osoittaa vanhan ja konstailemattoman aidon saunan merkitystä.

Saksasta Alexin on vaikea löytää hyvää saunaa. Niitäkin on, mutta yleensä ottaen saksalaista saunaa vaivaavat turhat säännöt, mahtipontiset ja keinotekoiset puitteet. Tiimalasi määrää sen, milloin löylystä on lähdettävä vilvoittelemaan. Kiukaalle heitetään kaikenlaisia tuoksutehosteita, ja löylyä saa heittää vain viralliseen saunamajuri. Onneksi lähellä Weimarin kotia on mainio pieni sauna, Noitasauna nimeltään, joka lämpiää puilla ja jossa saa heittää itse löylyä. Alexilla on myös oma telttasauna, joka antaa hyvät löylyt.

se katoaa lopullisesti, toteaa Alex.

–Saunakäynnin rituaalinen merkitys on katoamassa, jos saunotaan pelkästään privaatisti, ja kun sauna lämpiää hetkessä napin painalluksella. Kokemukset ovat erilaisia. Yleisessä saunas-

http://www.alexanderlembke.de/
Näyttely jatkuu pienemmässä muodossa Rajaportin kahvilassa joulukuun ajan.

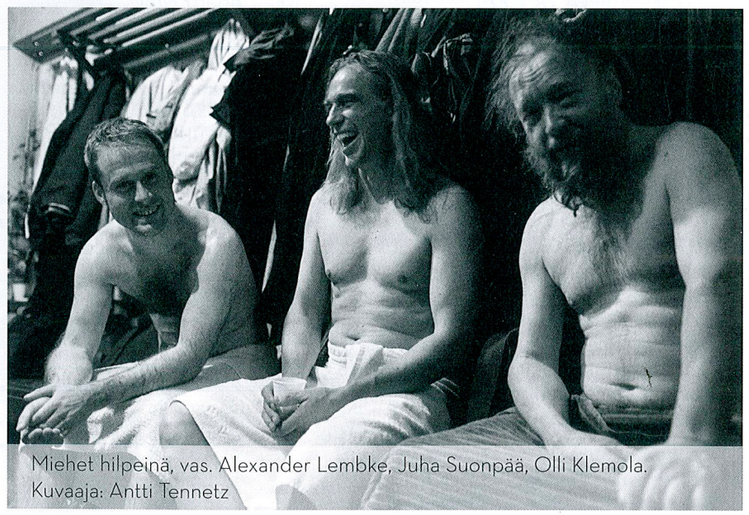

Miehet hilpeinä, vas. Alexander Lembke, Juha Suonpää, Olli Klemola.
Kuvaaja: Antti Tennetz

RAJAPORTTI REMPATTIIN TAAS SISÄLTÄ JA ULKOA

Rajaportin saunaa remontoitiin tänä syksynä myös ulkopuolelta. Perinteinen kalkkirappauspinta korjausrapattiin ja maalattiin uudelleen kalkkimaalilla kauttaaltaan. Edellisestä ulkopinnan korjauksesta olikin kulunut jo 15 vuotta. Silloin asialla olivat **Panu Kailan** arkkitehtiopiskelijat, ja seinät saivat kokonaan uuden kolmikerroksisen kalkkirappauksen. Se on kestänyt pääosin hyvin, mutta kalkkirappauksen luonteeseen kuuluu pinnan kuluminen, ja joihinkin kohtiin oli syntynyt liiasta kosteudesta pakkasrapautumista. Nämä kohdat korjattiin nyt ja pintamaaliksi sekoitettiin itse Sateenkaaren kalkkitahnasta ja keltaokra-pigmentistä sopiva keltamullan sävyinen kalkkimaali. Työn teki pääosin Ikaalisten IKATA:n rakennusrestaurointikoulutuksesta valmistumassa oleva **Marja Lammentausta** saunayhdistyksen oman väen avustuksella. Marja tekee saunan seinien kunnostuksesta myös lopputyönsä rakennusartesaanin tutkintoon. Rappausvaurioiden korjauksessa neuvontaa ja aineita sponsoroi Rappaustekniikka Laurell Oy.

Saunan sisäremontti oli vuosittaiseen tapaan marraskuun alussa. IKATA:n opiskelijat kalkitsivat saunan märkätilojen seinät, ja omalla väellä korjattiin kiuasta, lauteita, pukuhuoneen pintoja ynnä muuta.
Kiitokset kaikille talkoolaisille ja tukijoille taas kerran!

Teksti ja kuvat:
Veikko Niskavaara

Marja Lammentausta kalkkimaalaa saunan seinää. Työ vaatii hyvän suojautumisen ja oikeat työvälineet ja tekniikat. maali hierretään pintaan kalkkiharjalla monensuuntaisin vedoin ja vähintään kolmeen kertaan ensin kalkkivedellä pohjustaen.

RAJAPORTIN SAUNA 105 v. 1906-2012
Sauna - Kahvila - Hieroja
Pispalan valtatie 9 - www.rajaportinsauna.fi

Suomen vanhin yleinen sauna
puh. 03 222 3823
AVOINNA:
ma 18 - 22
ke 18 - 22
pe 15 - 21
la 14 - 22

Miesten ja naisten osasto
Maksu: ma ja ke 5€, pe ja la 8€
Myös sarjakortteja

Kysy tilaussaunoja, puh. 045 136 5557

Saunatuotteita:
- T-paitoja on monenlaisia ja monessa värissä. Hinta 15 €
- Tukevakankaiset saunakassit pitkillä sangoilla; musta tai valkoinen tai juuttikankainen. Hinta 8 €
- Saunan historiikkikirja "Puhrasta tuli". Hinta 15 €
- pellavaiset saunahatut. Hinta 15 €

Tuotteet myynnissä kahviossa.

Hierontahuone
Mari Vuorenmaa
Suomalainen Perinnehoitaja
p. 040 735 6781
Adam First
Rebalancing-hierontaa
p. 045- 208 8350

Saunahoidot
saunaterapeutti Johanna Linna
www.saunahoidot.fi
p. 050- 4940 501

RAJAPORTIN SAUNA

Rajaportin kahvila
puh. 044 055 9353
AVOINNA SAUNA-AIKOINA JA TILAUKSESTA
Kahvia, pullaa, jäätelöä,
olutta, virvokkeita
ja pikkusyötävää.
Sisätilaa 3 huoneessa
yhteensä n. 35 paikkaa.
Myös kokouksiin 1-3 huonetta
tarjoilulla tai ilman.
Kesäterassilla 20 paikka.
Joulu-helmikuun kahviossa Alexander Lembken sauna-aiheinen valokuva- ja video- taidenäyttely.

Erikoisaukioloajat:
Jouluaattona ma 24.12. klo 12-18
(Huom. ruuhkaa klo 12-15!)
Uudenvuodenaattona
ma 31.12. klo 16-22
Muutoin pyhistä huolimatta avoinna normaalien aikataulujen mukaan.